

UNICEF. (2022). *Humanitarian Situation Report № 24*. <https://www.unicef.org/ukraine/documents/humanitarian-situation-report-december-2022>

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У ГАЛУЗІ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Олена Локшина, д.пед.н., проф.,

член-кореспондент НАПН України

Інститут педагогіки НАПН України

м. Київ, Україна

28 лютого 2022 року Україна надіслала до ЄС заявку на членство; 17 червня 2022 року Європейська Комісія рекомендувала надати Україні статус кандидата на вступ до ЄС; 23 червня 2022 року Європейська Рада надала Україні статус кандидата; 14 грудня 2023 року було відкрито переговори про вступ після виконання вимог.

З метою визначення цілей та завдань для гармонізації секторальних політик і законодавства у сферах освіти та науки з європейськими на шляху до підготовки переговорів та повноцінного членства України в ЄС у грудні 2023 року затверджено Дорожню карту європейської інтеграції України у сферах освіти і науки до 2027 року (Міністерство освіти і науки України, 2023). Виконання Дорожньої карти передбачає гармонізацію державних політик і законодавства України у сферах освіти і науки з правом (acquis) ЄС; співпрацю України з державами-членами ЄС у сферах освіти і науки; прийняття та використання учасниками освітнього процесу та науковцями цінностей ЄС. Зазначене *актуалізує* дослідження стратегічних орієнтирів розвитку освіти в ЄС. На цьому наголошується, зокрема, у дослідженнях українських компаративістів включно з дослідженнями автора цієї публікації (Глушко, 2023; Локшина, 2019, 2023; Локшина та ін., 2021; Топузов та ін., 2023; Lokshyna, 2018).

Констатовано, що чинним документом, що визначає зміст та орієнтири розвитку освіти в ЄС є Стратегічна рамка європейського співробітництва у галузі освіти і навчання на період 2021–2030 років на шляху до Європейського освітнього простору і за його межами (European Council, 2021). Освіта 2030 року у документі ґрунтується на ідеях освіти впродовж життя та освіти в усіх контекстах (life-wide & lifelong education).

У Стратегічній рамці визначено п'ять стратегічних пріоритетів для розбудови Європейського освітнього простору. Це:

- підвищення якості, справедливості, інклюзії та успіху для всіх галузі освіти і навчання;
- перетворення навчання впродовж життя та мобільності на реальність для всіх;
- підвищення рівня володіння компетентностями та мотивації професії викладача;
- зміцнення європейської вищої освіти;
- підтримка зеленого та цифрового переходу в освіті та навчанні та за допомогою них.

Шкільна освіти розглядається невід'ємною складовою освіти впродовж життя – її розвиток відповідно до визначених показників, названо запорукою побудови Європейського освітнього простору. Показниками для досягнення у галузі шкільної освіти до 2030 року визначено:

- частка 15-річних з низькими успіхами з читання, математики та природничих наук (базові навички) повинна становити менш, ніж 15%;
- частка восьмикласників з низькою успішністю з комп'ютерної та інформаційної грамотності має бути меншою за 15%;
- частка тих, хто зарано залишив навчання, повинна бути меншою за 9%.

На досягнення показників працюють такі стратегічні ініціативи у сфері шкільної освіти, як:

- озброєння школярів ключовими компетентностями, що забезпечується затвердженням на рівні ЄС Довідкової рамки ключових компетентностей для навчання впродовж життя (Council of the European Union, 2018), рамок підприємницької компетентності (Bacigalupo et al., 2016) цифрової компетентності (Punie et al., 2013) та особистісної, соціальної компетентності і вміння вчитися (Sala et al., 2020).
- сприяння багатомовності та оволодінню молодими європейцями іноземними мовами на засадах комплексного підходу, який передбачає імплементацію форматів для створення умов для молоді щодо опанування принаймні однією європейською мовою по закінченні середньої школи; застосування комплексних підходів до покращення викладання та навчання мов на національному, регіональному, місцевому чи шкільному рівні; забезпечення синергії усіх ланок освіти: початкової, середньої, професійно-

технічної в реалізації комплексного підходу до викладання і вивчення мов; забезпечення мобільності вчителів іноземних мов, просування інноваційних та інклюзивних методів навчання з використанням таких інструментів і платформ, як School Education Gateway і eTwinning, використання цифрових інструментів, способів викладання предметів за допомогою іноземної мови (Content and Language Integrated Learning), підтримка досліджень у галузі мовної освіти (Council of the European Union, 2019).

- створення сприятливого навчального середовища на рівні початкової та середньої освіти шляхом запровадження змішаних форматів навчання (European Commission, Directorate-General for Education, 2021).

Зроблено висновок, що повномасштабна війна рф проти України формує особливі контексти розвитку національної освіти, нагальними серед яких є створення безпечних умов для навчання, мінімізація і подолання освітніх втрат здобувачів освіти тощо. Водночас, європейська інтеграція України зобов'язує інтенсифікувати синхронізацію національної освіти з пріоритетами ЄС, включно з пріоритетами розвитку шкільної освіти.

Ключові слова: ЄС, Європейський освітній простір, інтеграція, Україна, шкільна освіта.

Література

- Глушко, О. (2023). Європейська рамка особистісної, соціальної та навчальної ключової компетентності (LIFECOMP): концептуальний вимір. Український Педагогічний журнал, (4), 35–45. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-4-35-45>
- Локшина, О. (2019). Європейська довідкова рамка ключових компетентностей для навчання впродовж життя: оновлене бачення 2018 року. Український Педагогічний журнал, (3), 21–87. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-3-21-30>
- Локшина, О. (2023). Стратегія європейського співробітництва у галузі освіти і навчання у 2021 – 2030 рр. як євроінтеграційний орієнтир для української освіти. Український Педагогічний журнал, (4), 5–17. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-4-5-17>
- Локшина, О. І., Джурило, А. П., Глушко, О. З., Кравченко, С. М., Нікольська, Н. В., Тименко, М. М., & Шпарик, О. О. (2021). Тенденції розвитку шкільної

- освіти в країнах ЄС, США та Китаї: монографія. КОНВІ ПРИНТ. <https://doi.org/10.32405/978-617-8124-17-5-2021-350>
- Міністерство освіти і науки України. (2023, 11 грудня). *Про затвердження дорожньої карти європейської інтеграції України у сферах освіти і науки до 2027 року* (№ 1501). <http://surl.li/tjjac>
- Топузов, О. М., Локшина, О. І., Джурило, А. П., & Шпарик, О. М. (2023). Європейський дослідницький простір як орієнтир розвитку освіти і науки в Україні. *Український Педагогічний журнал*, (4), 5–19. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-4-5-19>
- Bacigalupo, M., Kampylis, P., Punie, Y., & Van Den Brande, L. (2016). *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework*. EUR 27939 EN. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2791/160811>
- Council of the European Union. (2018). Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (Text with EEA relevance). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&rid=7](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&rid=7)
- Council of the European Union. (2019). *Council Recommendation of 22 May 2019 on a comprehensive approach to the teaching and learning of languages*. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?toc=OJ:C:2019:189:TOC&uri=uris-erv:OJ.C_.2019.189.01.0015.01.ENG
- European Commission, Directorate-General for Education. (2021, 5 August). *Council Recommendation on blended learning for high quality and inclusive primary and secondary education. (Text with EEA relevance)*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=COM%3A2021%3A455%3AFIN>
- European Council. (2021, 26 February). *Council Resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area and beyond (2021–2030)*. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b004d247-77d4-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>
- Lokshyna, O. (2018). The European Dimension of the Competence-based School Education in Ukraine. *Revista de Pedagogie – Journal of Pedagogy*, 1, 47–64. <https://doi.org/10.26755/RevPed/2018.1/47>
- Punie, Y., Brecko, B., (Eds), & Ferrari, A. (2013). *DIGCOMP: A Framework for Developing and Understanding Digital Competence in Europe*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2788/52966>

Sala, A., Punie, Y., Garkov, V., & Cabrera Giraldez, M. (2020). *LifeComp: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2760/922681>

МІСЦЕ ЛІДЕРСТВА В КОНЦЕПЦІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Тетяна Лукіна, д. держ. упр., проф.

Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна

Метою статті є окреслення проблеми визначення місця і ролі лідерства у концепціях формування сучасних механізмів оцінювання ефективності професійної діяльності керівника (директора) закладу загальної освіти.

Якість професійної компетентності керівника закладу середньої освіти та висока результативність реалізації ним професійної діяльності, – є тими ключовими вимогами, які визначають успіх функціонування школи, забезпечують можливість досягнення високих показників успішності навчання учнів та професійного зростання педагогів. Директор середньої школи є центральною фігурою, від якої залежить результат діяльності з управління якістю освіти (Лукіна, 2011), єдність і якість педагогічного колективу, спрямованість його діяльності на досягнення стратегічних цілей розвитку закладу освіти. Керівник закладу освіти забезпечує той чи інший морально-психологічний клімат, спонукає колектив до формування відповідної організаційної культури школи, утвердження певних норм, правил, цінностей, що стають основою шкільного життя. Таким чином, лідерство директора школи є:

- логічним, закономірним проявом способу побудови управлінського впливу та взаємодії керівника з учасниками освітнього процесу, що спрямований на мотивування їх до досягнення спільних цілей розвитку;
- основою загальної концепції оцінювання ефективності його професійної діяльності.

Сучасна концепція професійного стандарту директора середньої школи, як нормативної та концептуальної основи для розробки механізму оцінювання ефективності його професійної діяльності, у розвинених країнах